

Konferanse om språk i arbeidslivet

Klinisk forskning: Afasi og tilbakeføring til arbeidslivet

Melanie Kirmess

Logoped MNLL

Postdoktor, Sunnaas sykehus HF & Førsteamanuensis, ISP, UiO

11. Oktober 2013

Epost: melanie.kirmess@sunnaas.no

Sunnaas sykehus HF

Afasi

- Afasi er et fellesbegrep for ervervede språkvansker etter fullført språkinnlæring som følge av en hjerneskade. (Reinvang, 1994)
- Afasi omfatter en eller flere av språkmodalitetene: tale, forståelse, lesing, skrift og tegnspråk.
- Det forekommer store individuelle forskjeller i grad av afasi.

Forekomst

Hjerneslag i Norge (Helsedirektoratet, 2010)

- Ca. 14-15000 nye tilfeller hvert år
- Prevalens: ca. 55000
- Eldrebølgen: forventet økning med 25% de neste 25 år

Forekomst av afasi (Afasiforbundet i Norge)

- Ca. 1/3 får afasi, dvs. ca. 5000 nye afasirammede hvert år
- Ca. 10 000 Nordmenn lever med afasi til en hver tid

Bedring?

- Ca. 1/3 av personer som har afasisymptomer etter et hjerneslag blir friske,
- ca. 2/3 beholder vansker i form av kronisk afasi (Pedersen et al., 2004)

- Ingen system som kan predikere NÅR, HVEM eller I HVILKEN grad en person med afasi opplever bedring (Kelly et al, 2010)

- Spontan bedring – hvor lenge?

Afasirehabilitering

- Det er ingen begrensninger for rehabiliteringspotensial, men forandring er bruksavhengig.

Use it or lose it!

- Dvs. bedring kan foregå lang tid etter skaden.
- Nøkkelfaktor: **Intensitet**
- Retningslinjer for rehabilitering av hjerneslag anbefaler minimum 5 timer/uken for å oppnå effekt.

(Helsedirektoratet, 2010)

SunCIST: Sunnaas intensive afasiprogram

- Basert på constraint induced språkterapi (CIST).
- Fokus: Talespråk
- 3 ukers gruppeprogram for inntil 6 afasirammede.
- Funksjonell kommunikasjon.
- Relevans for dagliglivet.
- Evidensbasert afasirehabilitering.

(Kirmess et al., 2012)

SunCIST – eksempel uketimeplan

Uke 2	Mandag	Tirsdag	Onsdag	Torsdag	Fredag
8.00	Morgenstell og frokost	Morgenstell og frokost	Morgenstell og frokost	Morgenstell og frokost	Morgenstell og frokost
9.00	9.15 Yoga	9.15-10.30 Språkgruppe	9.15 Morgentur	9.15-10.30 Språkgruppe	9.15-10.45 Språkgruppe
10.00	10.00-11.30 Språkgruppe		10.00-11.30 Språkgruppe		
10.30		10.30 Sykling i fysiosalen			
11.00	Lunsj og hvil	Lunsj og hvil	Lunsj og hvil	Lunsj og hvil	11.00 Lunsjgruppe
11.30					
12.00	13.00 Språkgruppe	13.00 Språkgruppe	13.00 Basseng	13.00 Språkgruppe	Hvil
13.00			Tid til skift		13.30 -15.00 Språkgruppe
13.30					
14.00	14.30 Nintendo Wii	14.30 Sanggruppe	14.30 Språkgruppe	Individuelle timer logoped	Helgepermisjon?
14.30					
15.00	Middag	Middag	Middag	Middag	Middag
16.00					
	Bueskyting - fysiosal	Quiz (selvstendig)	17.30 Musikkgruppe "Stemmekraft"	Aktivitet?	
19.30	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat	Kveldsmat

Pilotprosjekt - utvalg (N= 46)

Kjønn	17 kvinner, 29 menn
Alder	M = 56.7 år, SD = 11.4 (28 > 83 år)
Tids etter hjerneslag	M = 3.4 år, SD = 3.3 (0.9 > 17.4 år)
Etiologi	Hjerneinfarkt = 31 Hjerneblødning = 15

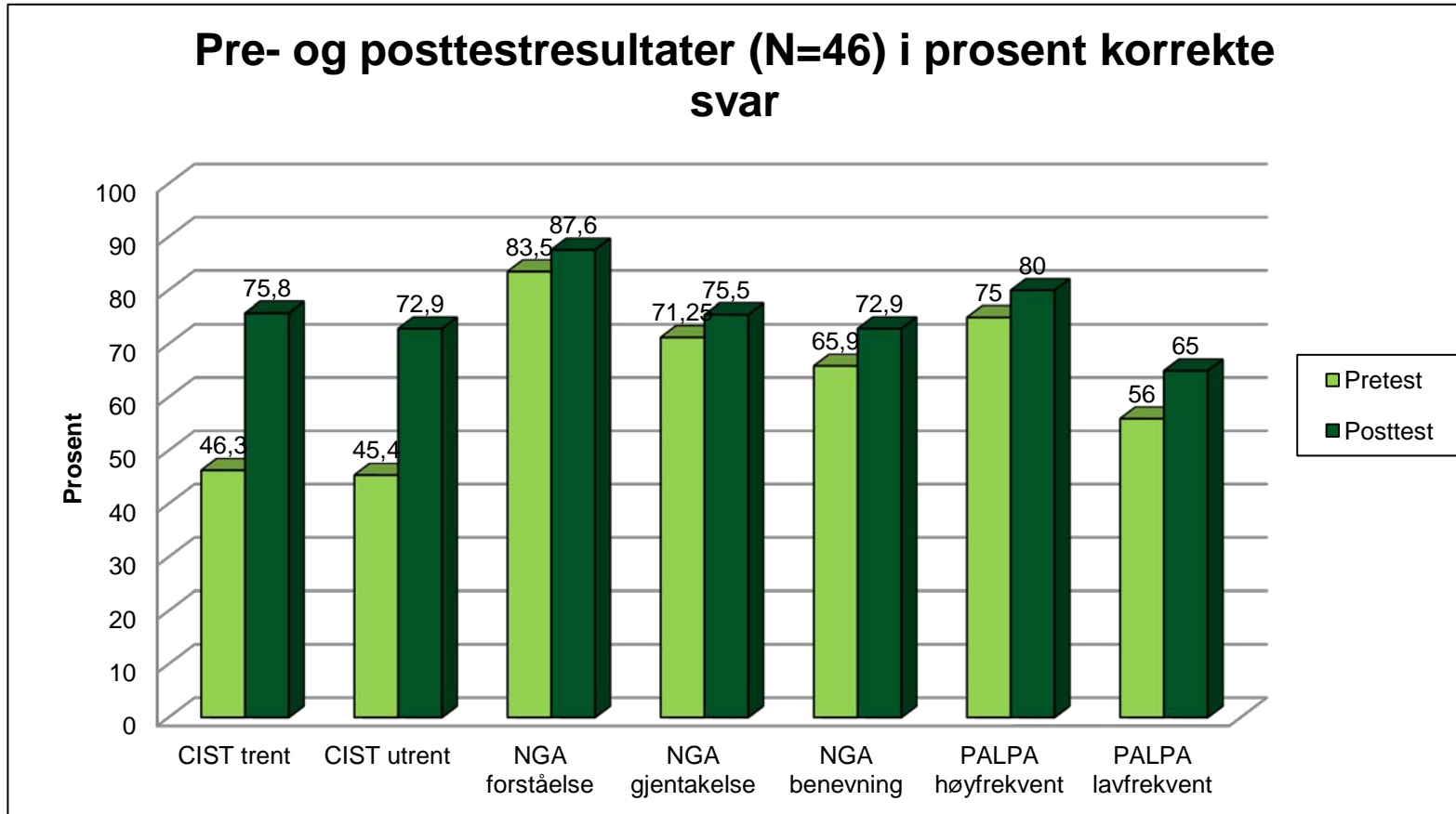

Viktigste inkluderingskriterier:

- ✓ Motivasjon
- ✓ Noe språkproduksjon.
- ✓ Få ekskluderingskriterier.

Resultater

Pre – posttest forskjellen er statistisk signifikant for alle tester, $p < 0.01$.

Afasi og arbeidsliv

Hvorfor er det så få personer med afasi som kommer tilbake til arbeidsliv?

- ✓ Populasjon?
- ✓ Grad av afasi?
- ✓ Krav til språkferdigheter?
- ✓ Tilpassing av arbeidsoppgaver?
 - ✓ Selvtillit?
 - ✓ Informasjon?
 - ✓ Lite forskning!

Logopeden som ressurs for tilbakeføring til arbeidsliv

Masteroppgave og artikkel, Hansen & Svela, 2012

- Ser fordeler med tilbakeføring til arbeidsliv, mens hovedfokus for afasirehabilitering vektlegger et tilfredsstillende liv med afasi.
- Gap mellom arbeidsgivers forventninger og språkferdigheter til den afasirammede.
- Ønske om at logopeden involveres mer i prosessen for å informere arbeidsplassen om afasi.
- Behov for informasjon om alternative muligheter for meningsfulle oppgaver, f. eks. frivillighetsarbeid.

Sunnaas ulike tilbud

- Primær- & kontrollopphold for personer med afasi
- KReSS (kognitiv rehabilitering)
- Arbeidsvurdering
- Intensive gruppetilbud

www.sunnaas.no

Afasiforbundet i Norge

Film om afasihverdag

<http://vimeo.com/50668477>

Gi tid! - kampanje

<http://vimeo.com/51093284>

<http://www.afasi.no/>

Takk for oppmerksomheten!

